

у вітчизняній правовій науці. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Т. 1, № 1. С. 59–63.

2. Дашковська О.Р., Яворський В.О., Безсонова К.Д. Позитивна юридична відповідальність: загальнотеоретична характеристика. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2021. Випуск 64. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/08/5-2.pdf>.

УДК 346.9(043.2)

Хлівний Я.М., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Нецька Л.С., к.ю.н., доцент

ЗУСТРІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАПОДІЯНИХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПОЗОВУ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Застосування заходів забезпечення позову спрямоване на припинення порушень та забезпечення виконання майбутнього судового рішення, з використанням заходів процесуального примусу. Застосування примусу передбачає накладення на сторін спору певних обмежень щодо предмету спору. Обмеження стосуються дій, які сторони спору або інші особи можуть вчинити щодо предмета спору. Всі заходи забезпечення позову в господарському процесі в першу чергу направлені на застосування обмежень щодо відповідача, що породжує залежність відповідача та порушує збалансованість прав та інтересів сторін. Задля забезпечення збалансованості та встановлення гарантій захисту прав відповідача було створено механізм зустрічного забезпечення.

У тексті ГПК України визначення поняття зустрічного забезпечення відсутнє, тому для кращого розуміння необхідно проаналізувати визначення науковців. На думку Н.С. Алексєєвої, зустрічне забезпечення - це визначені процесуальним законом заходи осіб, які спрямовані на захист відповідача від недобросовісних дій позивача в процесі забезпечення позову та гарантують відшкодування заподіяних забезпеченням позову збитків [1]. Л.А. Островська визначає зустрічне забезпечення як гарантію відшкодування можливих збитків, що надається відповідачу [2].

Цей елемент є свого роду важелем стримування та противаги, оскільки позивач перед зверненням до суду з заявою про забезпечення позову розуміє, що, у разі неправомірного застосування таких заходів, відшкодування збитків буде за його рахунок. Враховуючи викладене можна запропонувати і власне визначення. Отже, зустрічним забезпеченням є судова вимога до заявника, яка спрямована на

забезпечення відшкодування збитків, які можуть бути завдані відповідачу у зв'язку з застосованими заходами забезпечення позову.

Відповідно до частини 1-2 статті 141 ГПК України суд може вимагати від заявника забезпечити відшкодування можливих збитків шляхом перерахування на депозитний рахунок суду визначеної судом суми [3]. Більше того, частиною 2 статті 141 ГПК України передбачено можливість замінити внесення суми на депозитний рахунок суду наданням гарантії банку або вчиненням інших дій, які гарантують можливе відшкодування збитків.

Зустрічне забезпечення залежить від волі судді, а розмір такого забезпечення теж встановлюється на розсуд суду. Така особливість зустрічного забезпечення має негативний характер. Зустрічне забезпечення необхідно визначити обов'язковим елементом при зверненні до суду з заявою про забезпечення позову. Заявник повинен надавати гарантію можливості виконання зустрічного забезпечення, а розмір такого забезпечення повинен встановлюватись судом відповідно до розміру позовних вимог. Виокремлення окремих підстав до застосування зустрічного забезпечення порушить баланс рівності учасників справи, тому застосування зустрічного забезпечення повинно бути застосованим до всіх видів заходів забезпечення позову в господарському процесі.

У разі отримання відповідачем збитків від застосованих щодо предмета спору заходів забезпечення позову, він має право звернутись до суду з позовом про їх відшкодування. Як вже зазначалось, на думку Т.Є. Крисаль, збитками є негативні наслідки, що наступають у майновій сфері потерпілого в результаті вчинення щодо нього правопорушення [4; 6]. У цьому аспекті потерпілим буде вважатись відповідач, права та інтереси якого було порушено застосованими заходами забезпечення позову.

На думку Н.С. Алексєєвої, відшкодування шкоди є мірою відповідальності позивача у зв'язку з недобросовісними діями, якими було безпідставно застосовано заходи забезпечення позову і нанесено шкоду відповідачеві [5]. З цією позицією варто погодитись, оскільки підставою відшкодування є отримані відповідачем збитки, а причиною отриманих збитків є безпідставне застосування заходів забезпечення позову.

Таким чином, зустрічне забезпечення та відшкодування збитків, завданих застосованими заходами забезпечення, створені задля захисту прав та інтересів відповідача. Зустрічне забезпечення є гарантією відшкодування можливої шкоди, яку потенційно може отримати відповідач від безпідставного вжиття заходів забезпечення позову. Відшкодування шкоди покладає на заявника відповідальність та відіграє функцію стримування від зловживання процесуальними правами.

Література

1. Алексєєва Н.С. Зустрічне забезпечення як засіб захисту інтересів відповідача в цивільному процесу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 5. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2017/12.pdf.
2. Островська Л.А. Зустрічне забезпечення позову як обов'язковий елемент інститут забезпечувальних заходів в цивільному процесі: матеріали круглого столу. Нац. Ун-т. Одес. Юрид. акад. Одеса. Фенікс. 2018. С. 22. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9494/Ostrovska%2037-40.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
3. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1789-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.
4. Крисань Т.Є. Збитки як категорія цивільного права України: автореф. дис., канд. юрид. наук: 12.00.03; Одеська національна юридична академія. Одеса. 2008. 22 с.
5. Алексєєва Н.С. Відшкодування шкоди, завданої відповідачу внаслідок ужиття судом заходів забезпечення позову: Цивілістика. № 5. 2017. 8 с. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/5_2017/part_1/10.pdf.

УДК 346.9(043.2)

Артюшенко Л.В., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Нецька Л.С., к.ю.н., доцент

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Інститут банкрутства в Україні поступово стає все більш затребуваним, нові підходи до його вдосконалення в питаннях відновлення платоспроможності боржника – юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи – створюють потік нових теоретичних та практичних досліджень. Безперечно, не останню скрипку в даній сфері відіграє арбітражний керуючий, а тому вдосконалення та розвиток норм, що стосуються правового становища арбітражного керуючого має важливе значення і безпосередньо чинить вплив на відновлення та нормальне функціонування окресленої галузі.

Відповідно до ст. 1 Кодексу України з процедур банкрутства арбітражний керуючий - це фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво та інформація про яку внесена до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України [1]. Залежно від конкретної процедури банкрутства арбітражний керуючий наділений повноваженнями розпорядника майна, керуючого санацією, керуючого реструктуризацією, керуючого